

ՊԵՇՊԵՅՆԱԳՐ

№ 4

1

9

3

75

n. 1

„თებთმგზელი“

საქ. ა. ლ. კ. კ. ცეკასა და საქ. განსახორ-
მის მართვისური ორგანო

№ 4
აპრილი
1937 წ.

ფელიწადი 80-11

საქ. კ. კ. (ბ) ც. კ-ის გამ. „კომუნისტის“
რედაქ. მისამართი: თბილისი; გრიბოედოვის ქ. № 34
ტელ. № 3-02-61

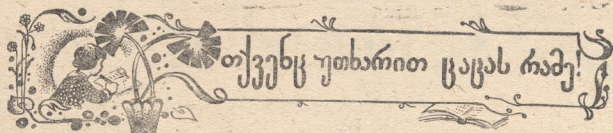
შინაარსი

გვ.

1. გიორგი კახანიძე—თქვენც უთხარით ცაცხს რამე! (ლექსი)	1.
2. კარლო კალაძე—თოვლის თაგვადსაველი (პოემა)	2.
3. ცეკვიტი—პირველი წიწილა (მოთხრობა)	3.
4. ნ. კეცხოველი—გულწითელა ზიზილა (მოთხრობა)	4.
5. ი. სინარულიძე—დალი მოსკოვში აპირებს (ლექსი)	8.
6. სანდრო ჟღერტი—ირემი (ლექსი)	8.
7. შოთა რუსთაველი—ბრძნული აზრები	9.
8. ლავრენტი ზიზინაძე—თევდორეს საიდუმლო (მოთხრობა)	10.
9. არნო ონოლი—ფრიაღოსნები (ლექსი)	14.
10. ვლ. კახიანი—მაიმუნები (ნარკვევი)	14.
11. განსართობი	16.
12. თამარ შამგრაშვილი—ჩიტი (ნოტი) გარეკანის III-გვ.	
13. ალ. საჩინოელი—რა ცხოველია? (გამოცანა) „ III-გვ.	
14. ი. ნიკოლაიშვილი—ბავშვები და კატა (ნოტი) გარეკანის IV გვ.	

შურნალი დასურათებულია მხატ. ი. კოქიაშვილის მიერ.

პ/მგ. რედაქტორი ბაბო ზაზიაშვილი პ/მგ. მდივანი ლ. ზიზინაძე

თქვენც უთხარით ცაცას რამე!

ძიამ ბევრი კარგი წიგნი
უთავაზა ერთად ცაცას.
უთხრა: — ნახავ ამ წიგნებში
მელას ხრიკებს, სოფლად ცანცალს.
ნახავ კიდევ: მაწანწალას
როგორ გახდის შრომა კაცად,
მკვებარასაც წააწყდები,
რომ აბღღირებს მუდამ ნაცარს.
მაგრამ, დახეთ, ჩვენი ცაცა
სტრიქონებით თვალს არ ქანცავს,
არც სურს კითხვა, რჩება ტოლებს,
ზარმაცებმა აიყოლეს.

მხოლოდ ზოგჯერ გაშლის წიგნებს
და სურათებს უმზერს მარტო,
ეს კი, როგორც კაბით მორთვა,
ახარებს და ჩუმად ართობს.

ერთგან ხეხილს
აქეჩრდება,
სხვაგან — ტბას
და მცურავ ბატებს;
და აკვირებს:
კიდევ ახლო
რატომ კრუხიცი
არ დახატეს!

დაფიქრდება, მონიტრებს
ხილის კრეფას, ჩირს და პანტას
შემდეგ, თითქოს კრუხილი,
იქვე რამეს მიახატავს.

მაგრამ ცაცა ფანქრის მოსმას,
თქვენ გგონიათ, შეაჩერებს?!
ახლა ზევით მისებურად
ხატავს ქორს და ჩაღის ღერებს,
ფურცლავს წიგნებს... და, ვინ იცის,
სად რას ჯღაბნის, სად რას ხაზავს...
ამან მისი კარგი მამა
ბევრჯერ ძლიერ გააბრაზა.
მაგრამ ზოგჯერ პატარები
უჯერიან განა მამებს?
ბეჯითებო, იქნებ გაქრას,
თქვენც უთხარით ცაცას რამე!

გარეთ კი ამ დროს მდინარის პირად
სალაპარაკოდ ხალხი შეყრილა!
ვიღაც თავისთვის ქოხში მძინარე
თურმე შეაქრთო ყფებით მდინარემ! —
წყალმა რომ ხევში ჩაიშხულია,
გაღვიძებია ქოსატყუილას!

თავზე ქუდიც კი არ ახურია,
დარბის, იძახის: „გაზაფხულია!
მზე ამოსულა, თოვლი გამდნარა
და ნიაღვრებიც კი დაძრულია!“
ყიყინით გზები შემოიარა,
იძახის: ერთი ღამით კი არა
სამი თვე თურმე ისე გვეძინა
რომ ცივ ზამთარმაც გაღვიძრიალა!

მეტყევეები შეჰყარა დილით, —
ურჩევდა წყალში ჩაეშვათ ტივი!

ღ წვერცამეტა ქოსატყუილა
ღელავდა მაღლა ნასროლ ზვირთივით!
(დასასრული იქნება).

სქიხი

პირველი ნიხილა

ანოს კოლექტივიდან ორი გოჭი ერგო
საკუთრივ გასაზრდელად და ოცი კვერცხი
ჯიშინი თეთრი ქათმის, სახლში მოსამ-
რავლებლად.

ანომ შინაურ კრუხს საბუღარი იქვე
ღუმელთან გაუკეთა და აგერ სამი კვირაა
კრუხი აბურძგული ზის და უკანასკნელად
სშირად კვერცხებს ნისკარტით აბრუნებს.
პატარა ასმათს ბევრჯერ უკითხავს დედი-
სათვის:

— დედა, ვუჯუღა რატომ არ დადის,
სულ ზის და ზისო.

— წიწილები უნდა გამოჩეკოს, შვილო,
ახლო არ მიხვიდე, თორემ გიკბენსო.

ასმათსაც ძლიერ ეშინოდა. როცა კი
ბავშვი გვერდით გაუვლიდა, კრუხი ისეთი
გაკაბასებული ხმით ქორქოლებდა, ისე
ძლიერ იფხორებოდა, რომ გვეგონებოდათ
მისი პირველი მტერი ეს პატარა გოგო-
ნააო.

ერთ დილით ასმათს წიწილის წივილი
შემოესმა და ფიცხლავ წამოხტა, პერანგის

ამარა კალათს მივარდა და რას ხელავს?
მშვენიერი პაწაა წიწილა კრუხის წინ იდგა
და დედას ბიბილოს ყვითელი ნისკარტით
ისე უკორტინდა, თითქოს საქმელს კე-
ნკავსო.

— უი, დედილო, რა პაწაა, რა ლა-
მაზი წიწილა გამოუჩეკიაო, — წამოიძახა
ბავშვმა, კალათას წინ წაუჩოქა და შიში
მთლად დაავიწყდა.

— გენაცვალე, გენაცვალე, ჩემო ღაბუა
წიწრიკო, მიუაღერსა ასმათმა და წი-
წილს ხელი წაატანა.

კრუხი უმაღლ აიფხორა, გაანჩხლებით
დაიქორქოლა და ასმათს ხელში ეძგერა.

— ვაიმე, დედი, ვაი! — ერთი ღონივრად
შესწივლა ასმათმა და გულგახეთქილი გა-
მოექანა დედისკენ.

— აკი გითხარ, შვილო, გიკბენს მეთქი.
ეგრე ახლო რად მიხველ, რად? — უყვავებდა
დედა და ნისკარტისაგან დაღურჯებულ
ხელს სიყვარულით უკოცნიდა.

გულნითაღა ზიზილა

1

გაზაფხულდა, აწვნანდა მთა და ბარი; გაზაფხულის მახარობლები — ენძელა, ჩიტისთავა, კიტრეკობალა, ია, ცისთავა და სხვა — მხიარული მაყრიონივით მოადგნენ გაზაფხულის ბირს და იმედინად შემოსძახეს მაყრული — „მოგვეყავს ლამაზი პატარაძალიო“. ეს ლამაზი პატარაძალი კი გაზაფხული იყო.

ელისოსაც გავიხარდა გაზაფხული, მრავალი ახალი საქმე გაუჩნდა. ყოველ დღით უნდა გვესინჯა მიდამო და თავის დღიურში აღენიშნა, რომელმა ყვავილმა გაახილა დღეს დღით თვალი, რომელი აყვავდა.

ყოველ დღით, მზის ამოსვლამდე, მას მოვლილი ჰქონდა არემარე: ეზო, ბუჩქნარები, ტყის პირი. მის დღიურში ლამაზი ასოებით გამოყვანილი იყო: „1937 წ. 15 თებერვალი: ენძელა“. შენიშვნაში კი მიეწერა: წრეულს 5 დღით ადრე აყვავდაო, ვიდრე 1936 წელს. როდესაც ამას სწერდა, ფიქრობდა: ნეტავ წლივანდელთან შედარებით მერმის როგორღა იქნებაო.

25 თებერვალი: ჩიტისთავა. 27 თებერვალი: ზაფრანა... — და ასე ბოლომდე.

ერთ დღოს ხტუნვით შემოვარდა მამას ოთახში, ალტაცე-ბით იძახდა „წითელგულა ზიზილა გაშლილა ჩვენთან, წითელგულა, რა ჰქვია?“ — მივარდა ახლად ამდგარ მამას, რომელიც მაგიდისთან რალაც ქაღალდებს ალაგებდა:

— ასე ადრე რამ ავაყენა?

— ჩქარა, მამა, ჩქარა, სახელი მინდა, უნდა ჩავწერო და მერე სკოლაშიც წავიდე — აჩქარებს ელისო. მალე კარში შიღინ, ეზოს ბოლოს, გრაკლას ბუჩქის ძირას, მართლაც წითელგულა ყვავილია გაშლილი ელისოს მამა შედგა და გაკვირვებით დახედა: „ნეტავ ამას აქ რა უნდაო“, ხმამღლა თქვა, გაშლილ ყვავილთან დაიჩოქა და ფრთხილად სინჯავა დაუწყაო.

— როგორ თუ რა უნდა, გაზაფხულია და გაიშალა, უპასუხა მამას.

— აბა, ელისო, შენ დღიურში ნახე, შარშანაც იყო ეს ყვავილი?

— არა მამა, პირველად ვხედავ, პირველად.

— კიდევ ეგ არის, რომ პირველად ჰხედავ, ეს ძალიან შორეული მცენარე, ჩვენებური არ არის, იგი ამ მიდამოში ალბათ პირველად იშლება. აბა თუ სხვასაც იპოვი სადმე, მონახე.

ახლომხლო ბუჩქნარები დათვალიერეს, მაგრამ იმის მაგვარი ვერა ნახეს რა.

— არა ელისო, ვერ იპოვი, ვერა, ეს მცენარე თერგის ნაპირებზეა გავრცელებული და აქ რალაცნაირად მოხვედრილა.

— იქნება თესლი გადმოფრინდა?

— აჯერ ის მაღალი მთები როგორ გადმოიფრინა? და გაუშვია ხელი ჩრდილოეთისაკენ აპართულ თოვლიან კავკასიონზე. მაგრამ ვინ იცის, იქნება ეგრეც იყოს, ან მოჰყვა რამეს.

და უამბო ერთხელ კიდევ მამამ, თუ როგორ შეიძლება მცენარე ვრცელდებოდეს, როგორ გადადის ერთი ადგილიდან მეორეზე.

საუბრის შემდეგ ელისომ კა"თავის დღიურში ჩაწერა ყველაზედ დიდი და ყველაზე ლამაზი ასოები: "წითელგულა ზიზილა, 20 აპრილი, პირველად აყავდა".

სკოლაში ყველა თავის ამხანაგს უამბო, რომ გრაკლას ბუჩქის ძირს გაიშალა შორეული ქვეყნის წითელგულა ზიზილა. თან დასძენდა, რომ მისი თესლი ალბათ მთებზე გადმოფრინდა, ან მოჰყვა რამეს და აქ ჩვენშიც ჩავარდაო, კი ნიდაგი დახედა და გაიხარაო.

სახლში რომ მოვიდა, ხელახლა უამბო დედას, სადილზე მაინც მასზე ლაპარაკობდა, მამას კიდევ ჰკითხავდა და არ ასვენებდა. მის სამუშაო ოთახში გამოალოავა დიდტანა წიგნები და სინჯავდა სხვადასხვა თესლსა და ნაყოფს.

უპ, რამდენნაირი თესლი და ნაყოფი ჰქონია მცენარეს!

ზოგი ნაფსა ჰგავს და წყალში საცურაოდაა მომარჯვებელი, ზოგი პარაშუტს და ვინ იცის კიდევ რამდენნაირი არაა. სალამომდე არ მოსცილდა წიგნებს, არ მოასვენა არც მამა, რომელმაც, მგონი, მესამედ უამბო ამ წითელგულა ზიზილას გადმოსვლის შესაძლებლობა, თან დასძინა შეიძლება აყავედეს კიდევ, მაგრამ საბოლოოდ კი ვერ იხარებსო, მაგრამ მაინც ენახოთ, იქნებ ჩვენს მიდამოს ეგეც შეგვლუსო.

თვალზედაქვეტილი ელიკო კი სათითაოდ ყლავავდა მამის სიტყვებს და სალამოზე, როდესაც იძინებდა, მაინც მასზე ლაპარაკობდა, „ეს ხუთასი კილომეტრი როგორ გამოიარა წითელგულა ზიზილამაო?“

ეძინა თითქმის, როდესაც იკითხა. პასუხი არც კი გაუგონია, ჩაეძინა.

II

ჩაეძინა ელისოს და ხედავს სიზმარს, მერე რა სიზმარს?! „მთის ორწოხებიდან გამოვარდნილი მოუსვენარი თერგი ჩრდილო კავკასიის ველაზე ნელა მოიტბორება, აქ დინჯია და ნელი, ვერც კი იცნობს კაცია იმ მოუსვენარ თერგს, მთებში რომ მოქუხს და ასკდება აზვირთებულ პიტალო კლდეებს.

მის გიშლილ ნაპირებზე მრავალი ბალახია აყვავებული, ყველა ლამაზია, მაგრამ მათში ყველაზე ლამაზი წითელგულა ზიზილაა, ყველაში გამოყრჩევა. ყვავის, გაფუჩრჩქნულია.

აი გავიდა ერთი დღე, ორი დღე, სამი, დაიყვავილა წითელგულა ზიზილამ და რასა ხედავს ელისო? ყვავილის ადგილას ბურთოვით მრგვალი ნაყოფების კრებულია, ისეთი, როგორც ბაბუა წვერასა აქვს.

საყვავილე ყლორტზე მრავალი ნაყოფია მოთავსებული, ყოველ მათგანს გრძელი ცხვირი აქვს და ცხვირზე გაშლილ პარაშუტივით ბეწვები სხედან, ნაზი, მეტად ნაზი ბეწვები... ნიავის შემოქროლავზე ოდნავ ირხვეიან.

ხუთი-ექვსი დღეა მცხუნვარე მზე აელვარებს ირგვლივ ყოველივეს, და მომწიფდა წითელგულა ზიზილას ნაყოფი.

მისის დილას თერგის ნაპირიდან ამოპარულმა ნიავმა დაურბინა მდელი, აქ ყაყაჩოს კოლოფი შეარხია და ძირს ვადმოავდო რამდენიმე თესლი, იქ თითქმის მოუღლებრისო, იის კოლოფი აატოკა, მაგრამ ყველაზე მეტად წითელგულა ზიზილას

მოხვდა, ნიავმა მაგრად შეარხია და თავის ფრთებზე აიტაცა ათი-თხუთმეტყველი სლი, ხუთიოდე კიდევ დარჩა ზედ. ეტყობოდა, არ მომწიფებულან, ჯერ მაგრად სხედან.

აიტაცა და ჰაერში დაატრიალა, აქეთ-იქით გააქანა, მაგრამ არც ერთი არ ამობრუნდა, ყველა თავთავქვე დაკიდებული, გეგონებათ პარაშუტზე მფრინავია ჩამოკიდებულიო. ამ ტრიალში ორი-სამი იქვე ახლო მდგომი ძძვის ბუჩქს მოხვდა, ბუჩქებს ბეწვები მოემტვრა და ძირს დავარდა, დანარჩენები თურგისაკენ გააქანა. თურგის პირს კი დილის ნისლი გაწოლილიყო; ნესტსა და ნისლში მოხვდა თუ არა, რამდენიმე თესლო მაშინვე ძირს წავიდა, და ნიავმაც ვეღარ დაიჭირა თავის ფრთებზე, ბეწვი დასველდა თუ არა, ძირს დაიხარა, ერთმანეთს მიეკრო და პარაშუტობა ვეღარ გასწია. ჩავარდა თურგის ტალღებში და მანაც ნელი ტობრებით წაილო ქვე ვითყენ, ვინ იცის სადამდე ატაროს.

რამდენიმე კი ისევ ჰაერში ტრიალებს და ძირს არ დავარდნილა. უცბად მაღლა, მაღლა, ძალიან მაღლა ვაეჭანენ. ელისოს პირველად გაუკვირდა — ეს რა მოხდაო, მაგრამ მაღე მიხვდა. ეს ალბათ თბილი ჰაერი ზევით მიეჭანებაო, პატარა კუდიანი ქარია და წითელგულა ზიზილას ნაყოფიც მას მოსდევსო, და მართლა იგი ძალიან მაღლა წავიდა, თითქოს მხეს უახლოვდება, მაგრამ ჰაერის აღმა მავალი ნაკადი არა ჩერდება და ძალიან მაღლა აიტანა ფრთიანი თესლი. შეჩერდა, ოდნავ ქანაობს ჰაერში, თითქოს კიდევ ქვევით მიდის, მაგრამ მაღე ისევ ატოკდა და აღმოსავლეთიდან მოქროლილმა ნიავმა, დასავლეთისაკენ გააქანა. მიქრის ნიავი და მის ფრთებზე მიქრის წითელგულა ზიზილას ნაყოფიც. აი გადაიჭროლა ქალოქ ორჯონიკიძის თავზე, ნიავმა მიმართულება შეიცვალა, ესხლა იგი სამხრეთისაკენ მიქრის, და წითელგულა ზიზილამ გადაუარა მთების წინა კალთებს, ხეფუხეებს და მთავარ კავკასიონის მწვერვალებს მოექცა. როგორ ეღვარებს მზის სხივებზე თვლიანი წვერვალები! აი მყინვარწვერიც თავისი ეღვარე ყინულებით. მაღალ მთებში სიცოცხლე შეჩერებულია — ვინა თქვა ასეთი ამბავი. აი ამაყი მყინვარწვერი, მის თეთრ კალთებზე გაქიმულა გრძელი ზოლი და მზიარულად ზევით მიდიან. წითელ-არმიელები არიან, მყინვარწვერი უნდათ დაიპყრონ, მის წვერს მოექცნენ ამაყად. აი ერთი-ორი უკვე მოექცა მის წვერს, მაგრამ ამ ღროს ნიავი ქარად იქცა და წითელგულა ზიზილას ნაყოფი გააქანა, ეღვასავით მიქრის ზედ კავკასიონის გასწვრივ.

უპ, რა ღრმა ხეობებია, რა მაღალი მწვერვალები, რამდენი მყინვარი და გიჟი მდინარე.

აი ადინოზი და მისი გვერდიდან გამომდინარე გიჟი და მოუსვენარი წვიოდნი, ქვევით არდონი, აგერ ვიასტოლა, მართლა ცისტოლაა მისი ღამაში მწვერვალი, შხარა, წვერბარაქიანი, ამღბრუნებულ სავარცხელს რომ ჰვავს, აგერ ჩვენი მთების ყველაზე კოპწია მწვერვალი თეთნულდი, შორს პირქუში ვაეკაცი უშმა, და შორს კიდევ ჩვენი მთების სარდალი იაღბუზი.

ეს რა მოხდა? ქარი შედგა, ნაყოფის ბეწვებმა სინესტე უხვად იგრძნეს, დასველდნენ, ძირს დაიხარნენ, ნიავის ფრთებზე ვეღარ ქანაობენ, და ფრთამოტეხილი ჩიტოვით თესლი ძირს დაეშვა, დაეშვა ძირს და დაეცა ძირს. თეთნულდის კალთაზე, ფირნის ველზე.

დაეცა და დაიკვნესა: აქ მე რა გამახარებსო.

ელისოც ამის შემყურე ფიქრობს თავისთვის:

„ამ მთაზე როგორღა უნდა ამოვიდეს? დაიღუბა, უეჭველად დაიღუბა, საიდან სადამდე იფრინა. მარად თოვლზე კი დაეცა. არა, უეჭველად დაიღუბება“.

სწყინს, ძალიან სწყინს ელისოს, რომ მისი წითელგულა ზიზილას ნაყოფი აქ, მაღალ მთების, თეთნულდის კალთაზე დაეცა. აქ ხომ იგი ვერ ამოვა?!

III

თეთნულდის ძირში მწვანე მდელიოზე თეთარ წერტილებად მოჩანან კარვები. ჩვენს გეოგრაფებს და მთასვლელებს გადაუწყვეტიათ თეთნულდის მყინვარების შესწავლა. ისინი ხომ ძუძუს აწოვებენ მდინარე ენგურს და უნდა გვიგონ, ხომ არ მოაკლდება ენგურს ეს ყინულის რძე, ანკარა წყალი, ეს საჭიროა იმისათვის, რომ გაიგონ, რა ძალის ელექტროსადგურს ეყოფა ენგური.

ყოველ დღით მოდიან ახალგაზრდა მეცნიერები მყინვარებზე, ზომავენ, ხატავენ, ხაზავენ, სურათებს იღებენ, განუწყვეტლივ წერენ რაღაცას...

— შენი გულისა, შენი! — უხარია ელისოს — წიგნს დაწერენ და მეც წავიკითხავ! ერთ დღილას ოთხი მთასვლელი დასცილდა ამხანაგებს, ნელნელა სიარულით ასცდა თეთნულდის მყინვარს და ფირნის ველებზე ამოვიდა. ამათ ხომ იცნობს ელისო: აგერ სოსო, გიორგი, ალექსი, ესენი ხომ მამას ამხანაგები არიან, მამასთან ერთად ხშირად მიდიან, გიორგიმ მამასკან ნაბაღიც წამოიღო: მთაში მივიღვივრო, დაჰქირდებოა...

ნელნელა მიდიან, მალიმალ ისვენებენ, ასე უნდა თურმე მთაში. აი ახლაც შეჩერდნენ. მერე სად? სწორედ იქ, სადაც ზიზილას ნაყოფი გდია თოვლზე განაბული.

უბაღდ გიორგის ფეხი თოვლში ჩაეფლო, მაგრამ მალე ამოსწია და გადმოინაცვლა, მაგრამ ზიზილას თესლი გაქრა, ფეხს ჩაჰყუა თოვლში, სულ ჩაიშარხა. „ახლა ხომ სულ დაიღუბა“ — ფიქრობს ელისო.

მთასვლელები კი აჰყვნენ ფირნის ველს და მთის წვერს მოექცნენ.

მწვერვალიდან დაბრუნებული ალექსი და გიორგი კარავის წინ სხედან გაშლილ ნაბაღზე, იხდიან ბანდულებს და ძირს დარჩენილ ამხანაგებს უამბობენ რა ნახეს მწვერვალზე, როგორ ავიდნენ.

გიორგი გატაცებით ლაპარაკობს და თან ცალი ხელით ბანდულსა ბერტყავს. ლაპარაკში ისეა გართული, რომ ვერც-კი ამჩნევს, იმის მაგივრად, რომ ბანდული მიწაზე დაბერტყავს, ნაბაღზე ბერტყავს. ეს რომ შეამჩნია, გაიცინა და ისევ მიწაზე დაბერტყა, მაგრამ რას ხედავს ელისო: წითელგულა ზიზილას თესლი მოსწყდა ბანდულის ნასკვს და ნაბდის ბეწვში ამოყო თავი, იქ გაიხლართა.

ელისოს გაეხარა, სუნთქვა შეეკრა სიხარულით, იცის ეხლა რაც მოჰხდა, უეჭველად იცის.

— გავიგე, გავიგე! წამოიძახა და სიხარულით ტაში შემოკრა

— რა იყო, გოგო, რა გავიგე?

ეუბნება ვალგიძებული და ვაკვირვებული მამა ლოგინში წამომჯდარ ელისოს, რომელიც არა ნაკლებ ვაკვირვებული იცქირება აქეთ-იქით.

— შენ რომ გიორგის ნაბაღი ათხოვე, წითელგულა ყვავილის ნაყოფი იმას ჩამოჰყუა.

— შეიძლება ეგრეც იყოს.

— შეიძლება კი არა, ეგრეა, ნამდვილად ვიცო, ეგრეა, — თქვა დარწმუნებით ელისომ და გაღიმებული სახე თბილ და რბილ ბალიშზე მიღო.

ქარი მოსკოვში აპირებს

აკვირდება ცელქი დალი
დიდ სურათზე ძია სტალინს.
დალის გული ტკბილად უძგერს,
ამჩნევს: ძია სულ მას უტყერს;
წამოვიდა აქეთ დალი,
გააყოლა ძიამ თვალი,
როცა იქით მიდის, ხედავს:
ძიამ ისევ მას შეხედა.
დალის ძლიერ გაუკვირდა,
ძია როგორ დააკვირდა,
ილიმება, ფიქრებს აჰყვავს,
ძლიერ უნდა ძიას ნახვას.
ის სურათიც უყვარს დალის:
ხელში რომ ჰყავს ძია სტალინს
აყვანილი კუბრუმელა,
დალის ტოლა, დალის ხელა.
დალი ეტყვის თვის ძმას მიხას:

„დიდი ძია ძლიერ მიყვარს!
მამა მოსკოვში წამიყვანს,
თან წავიღებ ხილს, ჩურჩხელებს...
ძია ხელში რომ ამიყვანს,
მე კი ყელზე მოვხვევ ხელებს...
უმედეგ ვიტყვი სიმღერებს,
ასე — ყელს მოვიღერებ,
ლექსებს ვიტყვი სულყველას,
ვნახავ ძიას ნათელას,
მივცემ ხილს და ჩურჩხელას,
ვითამაშებ, ვიცეკვებ,
ძლიერ კი არ ვიცეკვებ“.
ასე ფიქრობს ცელქი დალი,
სურათებზე რჩება თვალი,
ცეკვავს, ლექსებს იზებირებს...
დალი მოსკოვში აპირებს!

სანდრო ჭლანგი

ი რ ე მ ი

მზე რომ სხივებს აციმციმებს,
ცვარი ბრწყინავს როგორც ბროლი,
და პრიალებს მთა მოსილით
ხავერდოვან მწვანე მოლით.

იქარგება მთის კალთები
აბრეშუმის ნაქსოვ სირმით...
ძირს კაკაბი მოჭახჭახებს,
სერს მოველო ფეხი ირმის.

შურდულივით მოსწყდა მაღლობს,
უაღერსებს ბუჩქს და ბალახს,
ხტის ცელქი და საცა არის
ხევს ეწვევა ბევრჯერ ნანახს.

მობტის დედა, მუდამ ფრთხილი,
თავს ევლებს ლამაზ ნუკრებს,
თუ ფოთლების შრიალია,
ყურს აცქვეტს და ნაბიჯს უკლებს.

მოკუნტრუმებს ლალად ცელქი,
თითქოს მასთან ცეკვავს ჩრდილიც...
ღელის პირას, წყლის სარკეში,
ღვას ირემი რქებგაშლილი.

აბრეშუმის ნაქსოვ სირმით
მზეც დაეშვა მთების ახლოს,
ოქროს ფერად დაეფრქვია
ხის ფოთლებს და ირმის ნახტომს.

შოთა რუსთაველი

ბრძნული აზრები

გრძელი სიტყვა მოკლედ ითქმის,
შაირია ამაღ კარგი.

ავსა კაცსა ავი სიტყვა
ურჩევნია სულსა, გულსა.

ფათერაკი სწორად მოჰკლავს,
ერთი იყოს, თუნდა ასი.

რა აქიმი დასნეულდეს,
რაზომ გინდა საქებარი,
მან სხვა იხმოს მკურნალი და
მაჯისაცა შემტკობარი.

სჯობს სახელისა მოხვეჭა
ყოველსა მოსახვეჭელსა.

სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა
სიკვდილი სახელოვანი.

თუ თავი შენი შენ ვახლავს,
ლარიბად არ იხსენები.

ჭირსა შიგან გამაგრება
ასრე უნდა, ვით ქვიტკირსა.

კოკასა შიგან რაცა დგას,
იგივე წარმოსდინდების.

თუ ყვავი ვარდა იშოვნის,
თავი ბულბული ჰგონია.

ვუძღვნი დ. მბალაძეს

I

ლიტო სულ პატარა ბიჭი იყო, მამა რომ გარდაეცვალა, დარჩა დედის აზარა და დიდი წვალემა გამოიარა. მის პატარაბიჭობაში ბევრი რამ მოხდა, ზოგი აღარც კი აგონდება, მაგრამ არასოდეს არ ავიწყდება ის დრო, როცა მთელი სოფლის გლეხობამ იარაღი აისხა და ყველგან ამტყდარ ყოყინად ისმოდა:

„ძირს მეფე!“ „ძირს მემამულეები!“ „გაუმარჯოს თავისუფლებას!“

მაშინ 1905 წელი იყო. რევოლუციას ფრთები ჰქონდა გაშლილი. სოფლებში წაღმა-უკულმა დათარეშობდნენ კაზაკები. ვინ იცის, მათი

შიშით რამდენჯერ დამფრთხილან სოფლის სკოლის მოწაფეები და შინისაკენ ტირილ-ტირილით გაქცეულან.

ამ დღეში ლიტოც ბევრჯერ ჩაფარდნილა და გულმართქელბული მივარდნილა ხოლმე შინ.

ლიტოს თვალწინ უდგას, მეზობლის სახლებს რომ ცეცხლი წაუკიდეს. უჰ, როგორ ბრიალებდა მაშინ ცეცხლი! ცაც წიფლად იყო შეღებილი, ლიტო თრთოდა, ვერცხლის მძივებივით ყრიდა ცრემლის მსხვილ კურცხლებს და ეშინოდა.

მას ასეთ შიშში დამთავრა სოფლის სკოლა, ხნოვანება მოემატა და წამოიჩიტა. მერე მახლობელი დაბის საქალაქო სასწავლებელში შევიდა. იქაც მთელი უზნები გადაეწვათ, დარჩენილი იყო მხოლოდ ქვიტირის აღანჯული კედლები.

ლიტო ყოველ სისხამ დილით ჩანთაგადაკიდებული მიეშურებოდა დაბისაკენ. სკოლაში ყველაზე ადრე მიდროდა. ის მასწავლებლებსაც ძალიან შეუყვარდათ.

— ლიტო, დიდიხანია, რაც მამა გადაგეცვალა?
— შეეკითხა მასწავლებელი.

— ჩემთვის დიდიხანია, ძლივს მასხოვს მამაჩემი..

— ახლა ვინ ვარჩენს?

— დედა.. დედაჩემი კაცივით მუშაობს. მეც ვეხმარები.. ჩემთვის პატარა თოხი აქვს მოწყობილი. დღე ვმუშაობ და ღამით ვსწავლობ.

— ეგრე, ბიჭო, ეგრე. ისწავლე და თან დედასაც მოეხმარე. ყოჩაღი ბიჭი ხარ!

ლიტო ძალიან გაახარა მასწავლებლის ტკბილმა სიტყვებმა. იგი აღფრთოვანებული შევიდა კლასში. მის შეგვერდმან მოკრძო სახეს მეტად უხლებოდა სიხარულის ღიმილი და მაყვალევივით შავი თვალების ტრიალი.

II

ლიტომ დაბის სკოლაც დამთავრა. მას თავის სოფელში ნასწავლ კაცად თვლიდნენ. მე-

ზობლის ქალები ლაბარაკობდნენ: რაღა უშავს აწი ჩვენს თებრონიას, ნასწავლი უცილი მეცსწროო. მათ ეგონათ დიტო სამსახურს დაიწყებდა, მაგრამ იგი ისევ სწავლის განგრძობაზე ოცნებობდა. ღედაც თანახმა იყო, მაგრამ ოჯახს მოწყვეტილი შვილი როგორ უნდა ერჩინა?

დიტო დატრიალდა, ჯერ ქუთაისში იყო, მერე თბილისში, მაგრამ ყველგან უარი უთხრეს: კლასები შეეცილიყო.

— მე უსწავლელი ვერ დავრჩები, — დიტომ გადაჭრით მიმართა დედას.

— უარს რომ გეუბნებიან?

— რუსეთში წავალ.

— რუსეთში?! განა იქ კი იქნება ადგილი შენთვის?— თქვა დედამ და შვილს დააკვირდა, თანაც ფიქრობდა: ზიკი სადღაც დამეკარგებაო.

— იქნება... რუსეთი დიდი ქვეყანაა... იქ ბევრი სასწავლებელია.

— დანებე, შვილო, სწავლას თავი, ავერ ჩვენს კანცელარიაში მწერლობას იშოვი.

დიტო უმბზრილდა...

— დედა, მკორედ არ გამაგონო ეგ სიტყვები! მისე მწერლის ხელობას მე ვერ დავიწყებ...

— შენ იცი, შვილო!

გლახის შვილებს თუ სოფელი არ დაუდგებოდა თავდებად, ისე გიმნაზიაში არ მიიღებ-

დნენ. თუ მოწავის მშობლები ვერ შეცდებოდნენ სწავლის ფულის გადახდას, მაშინ სოფელს უნდა გადაეხადა, ამიტომ დიტომ მშობლები ჩამოირბინა. ყველას დაწვრილებით გადაცნო თავისი მისწრაფებანი. გლახებს შეეცოდათ: საწყალი, ობოლი ბიჭია, ხელი უნდა შეეფუჯოთო, და ყველამ გაუწია თავდებობა.

შუა აგვისტო იქნებოდა. დიტო უფროს ამხანაგებთან ერთად რუსეთისაკენ გამეგზავრა. იქ ერთერთ გიმნაზიაში მიიღეს. სწავლას მუყაითად შეუდგა, ზაფხულობით შინისაკენ მოეშურებოდა ხოლმე და დედას გავრკეცებით გზარებოდა. მეზობლებთანაც მუშაობდა, რომ მერე ისინი მოხმარებოდნენ თებრონიას. თვითონ დედის გაგზავნილი ფული არ სჭირდებოდა: პატარა მოწაფეები ჰყავდა აყვანილი და მათი მიცემული ფულით ირჩენდა თავს ამ უცხო მხარეში.

III

დიტო საზაფხულო არდადეგებზე სოფელში ჩამოვიდა. მოდიოდნენ მეზობლები და ისმენდნენ დიტოსაგან უცხოეთის ამბებს. მათ თავიანთი ყანების მარგვლა უკვე დამთავრებინათ და საქაროზე წასასვლელად იყვნენ მომზადებული. ისინი ამბობდნენ:

—თუ ქირას არ მოგვეცემენ ბლომად, ჰადს ხომ მაინც გვაქვებენ, და ამ ზაფხულში თავის რჩენაც საქმეაო.

ერთ ასეთ მუსაიდეს დიტომაც მოჰკრა ყური და მათთან წასვლის სურვილი გამოთქვა. გლეხებს გაეხარდათ.

—შენ წამოდი, სულ ჩვენ ვიმუშავებთ და ფული თანასწორად გავიყოთ...

—მხოლოდ ერთი პირობით, — დაუმატა მეორემ, — ახალი ამბები უნდა გვითხრას,

—ამბებსაც ვიტყვი და კიდევ ვიმუშავებ.

—უპასუხა დიტომ.

ასე დააწყეს პირობა.

ისინი ერთ დღით ადრე წავიდნენ შინიდან. ჯერ ისევ ღამე იყო და დილის რიკრაჟს ბწყალი არ ეკრა. გლეხებმა თოხები გაიწყვეს მხრებზე და მხიარული ლაპარაკით გაუდგნენ გზას. ყველას ძველ-ძველი ჩოხა ეცვა, მხოლოდ დიტო იყო მათში გამოსარჩევი. მას სხვანირად ეცვა, არ გავდა იგი მეთოხურ მუშაკაცს. მზეს თითქოს არც კი დაენახა მისი კისერი. სუფთა პირისახე ჰქონდა, ისე კი ვეჯკატურად მიდიოდა.

მათ ვინც კი შემოეყრებოდათ, ყველას ეკითხებოდნენ: თქვენში ყანა ხომ არვის აქვს სამარგელიო? სადილობის დრომ მოაღწია და ისინი ისევ კითხულობდნენ. მზემ მწვავედ დააცხუნა. მგზავრები ვავიდნენ ჰალაში და გაჰყვნენ ხელი.

გულივით გატკეცილ ბილიკს. ჰალაში აქა-იქ იდგნენ გლეხები და თოხებს ვამალებით უსვამდნენ ფხვიერ მიწაზე. ერთ მეთოხურს ახლოს ვაუარეს.

—მეგობარო, თქვენში იქნებ მუშა უნდა ვინმეს?

გლეხი წელში ვასწორდა და თოხისტარს იღლით დაეყრდნო.

—როგორ არ უნდათ, ჩემო კეთილო. აი, ამ ჰალის იქით რომ გორაკია, ხომ ხედავ იმ კრამიტან სახლს? იქ თვედორე მღვდელი ცხოვრობს, მას მთელი ყანები სამარგელი აქვს.

—ჰუ, შენ ავაშენა ჩემმა ვამჩენმა! დღევანდელი დღე დავდივართ და კაცი არ ვამოჩნდა, რომელსაც სამარგელი ჰქონოდა, — უთხრა ვახარებულმა გლეხმა.

ისინი დაპირებულივით მივიდნენ თვედორე მღვდლისას. მღვდელი დაბალი, მსუქანი კაცი იყო, ცოლიც ჰმარს ჰვავდა.

—რა ვინდათ, მამა და შვილო? — დარდიმანდული კილოთი ჰკითხათ მღვდელმა.

—მგონი ყანა გქონიათ სამარგელი.

—თქვენ მეძვირე ვაცები იქნებით.

—არა, მამაო. ოთხ აბაზს დღეში ყველა იძლევა და თქვენც მოგვეცემო.

—ჰო, ოთხი აბაზი... — თვედორემ რამდენჯერმე ვაიმეორა. — მაგრამ ამ ყმაწვილს ათ შაურზე მეტს ვერ მივცემ, — დაუმატა ბოლოს და დიტოს დაეკვირდა. იფიქრა: ეს ვერაფერი მუშა იქნებაო.

მეტი რა ჩარა იყო, გლეხებიც დაეთანხმნენ და სამუშაო ადგილი ვაიცივნეს.

IV

თვედორეს სამარგელი ცუდი სამუშაო ვამოღვა. ბალახი და სიმინდი ერთმანეთში იყო შეზრდილი. ისინი მთელი კვირა დარჩნენ იქ. ერთხელ მეთოხური გლეხები ადრე დაბრუნდნენ სამარგელიდან, მზე კიდევ არ იყო ჩასული. მისი ნარინჯისფერი სხივები გორაკებს მოჰფენოდა და უცნაურად ბრტყვილებდა თვედორეს ოდასაც. ოდა ლამაზად ვამოთლილი ჰქვს დაბალ ბოძებზე იყო შედგმული. ფართო და მოხდენილი აივანი ჰქონდა. აივანი მწვანედ იყო შევლებილი. ოდას დიდი ეზო ვერთყა ვარშემო.

—აი, კაცი ასე უნდა იყო მოწყობილი, — თქვა ერთმა გლეხმა.

— ძნელია ვერე მოწყობა. თვედორე მღვდელს ათასი მოსახლე არჩენს, ჩვენ კი ათას ტყუილად მკამელს ვინახავთ, — უპასუხა დიტომ და თანაც ყურს უგდებდა თვედორესა და მისი ცოლის მუსაფის. ისინი რუსულად ლაპარაკობდნენ.

— ქალო, ხვალ სადილად ჩვენს მუშებს ხორცი მოვუშნადოთ, — თვედორემ ხმაბაღდა თქვა, ვინაიდან დარწმუნებული იყო გლეხები მიიტყვერ გაიგებნენო.

— ხორცი გლეხების მოპირვა ვის შეუძლია! ლობიო თუ ვაჭაოთ, იმაზედაც მაღლობა გადავიხადონ, — მღვდლის ცოლმა კიდევ უფრო ხმაბაღდა და ვაკაპასებით თქვა.

სხვაც ბევრი რამ ილაპარაკეს. ის დედაკაცი საშინლად ილანძვებოდა. დიტოს ყველაფერი ესმოდა, მაგრამ ჩუმად იყო.

თვედორეს გიმნაზიელ შვილს აივანზე გამოეტანა ლამაზი, მისჯდომოდა მაგიდას და გამოღებულნი წერდა. დიტო წყნარი ნაბიჯით მივიდა მისთან, აივანს მიეყრდნო და ცქერა დაუწყა. კარგახანს უცქერა. ის ბიჭი რაღაც მათემატიკურ მაგალითებს წერდა. ვაჟებსემა ერთ გვერდს და ისევ წაშლიდა, ეტყობოდა, სწორ პასუხს ვერ ღებულობდა. მას ორ რამეზე მოსდიოდა გული: ჯერ ერთი, მაგალითს ვერ წიკვეტდა, და მეორეც — ეს გლეხის ბიჭი რაღას მიტკერის ნიშნის მოგებთო?!

— ეგ მაგალითი ვერე არ გადაწყდება, — უთხრა დიტომ.

— შენ ბევრი იცი, გადაწყდება თუ არა, — უპასუხა და ბირდაპირ არც კი შეხედა დიტოს.

— გინდა გადაწყვიტო?

— აბა, სცადე, — და ქაღალდი დამკინავი დიმილით გადაუღო დიტოს.

დიტომ უცებ გადაწყვიტა მაგალითი და თანაც მოქმედების დროს რუსულად ლაპარაკობდა.

მღვდლის შვილს თავი სიზმარში ეგონა. მას უკვირდა: სად გლეხის ბიჭი და სად ამისთანა ძნელი მაგალითის გადაწყვეტაო! თან რუსულადც რა კარგად ლაპარაკობსო! მერე ეს ამბავი მამას უამბო. თვედორე გაფითრდა, შერცხვა: ის ბიჭი ხომ ჩემ სიტყვებსაც გაიგებდაო, და მაშინვე დიტოს გამოეღაპარა:

— კაცო, შენ თუ ასე კარგი ბიჭი იყავი, რატომ დროზე არ მითხარი?

— თავის სიკარგვე შეერთად ცოტას ლაპარაკობენ, — უპასუხა დიტომ.

— ამაღამ შენ დაწვეი... სახლში მოისვენე!

— არა, ჩვენ ერთად უფრო კარგად ვიძინებთ.

წასვლის დროს თვედორე მღვდელმა დიტოსაც ოთხ-ოთხ აბაზობაზე მოუწოდოდა გასწორება, მაგრამ დიტომ უარი თქვა: ჩემთვის ათი შაურის კმარაო. მერე გზაში ესაყვედურებოდნენ გლეხები:

— რატომ არ გამოართვიო?

— მას სხვა მუცლის გვრება ჰქონდა: მე ვავიგე თვედორეს საიდუმლო, — და ყველაფერს დაწერილობით მოყვა — ჩემზე ლაპარაკობდა: ეს ბიჭი დიდებზე უკეთესად მუშაობს, მაგრამ არა უშავს, იმუშავს, მოგება პატარამ უნდა მოგცეს, თორემ დიდი რა ხეირს დაგაყრისო. ეტყობა, დიდი უნაშუსო კაცია, მაგრამ როცა მე მათ რუსულ ლაპარაკს მიხედვით ვიყავი, მაშინ თავისი საიდუმლოს მიჩქმალვა მოინდომა, იგი ეტქესი შაურით უნდოდა გამოეყვიდა.

— მეტი არაფერი უთქვამს? — შეეკითხნენ გლეხები.

— რასაკვირველია, უფრო მეტიც, ისეთი, რაც აღამიანებზე არ ითქმის...

გლეხები აღშფოთდნენ, დაუწყეს წყევლა და თანაც დაუმატეს: ამ მღვდლებმა ეკლესიაში როგორი ტყბილი სიტყვები იციან და, ხელავ, რა ძაღლები ყოფილანო!

კანონი

ზ ა ი ა რ მ ს ნ ე ბ ი

რა კარგი დილა გათენდა,
რა მშვენიერი ღარია,
ჩვენი რეზო და თამარი
სკოლისკენ მიიჩქარიან.
ორივეს სახე უღიმის,
ორივე ტკბილმობუბარია.
მაგრამ ყველაზე უმეტეს

რაც უფრო გასახარია:
რეზოა ფრიადოსანი,
თამარიც ფრიადოსანი —
სწავლის გძირები არიან...
მიდიან, მიიმტერიან,
უხმობს მათ სკოლის ზარია.
რა კარგი დილა გათენდა,
რა მშვენიერი ღარია!

30. კახიანი

მ ა ი მ უ ნ ე ბ ი

მაიმუნები ტყის მცხოვრებთა შორის ყველაზე საინტერესო ცხოველებია. ისინი იყოფიან მრავალ ერთმანეთისაგან განსხვავებულ ჯიშად. მაიმუნები ვაჭირების შემთხვევაში ერთმანეთს გასაოცარ დახმარებასა და მზრუნველობას უწყვენ.

მათი ყოველთვის გამოიყოფა შედარებით მამაცი, ჭკვიანი და ღონიერი წევრი, რომელიც მფარველობას და ხელმძღვანელობას უწყევს დანარჩენებს. ის ყოველთვის წინ მიუძღვის თავის მახლობლებს, საზრდოს ძიებაში თუ სახიფათო თავდასაცავ გზაზე და ცდილობს პირველად შეებას თავზედ თავდამსხმელს.

წინამძღოლი მაიმუნთა ჯგუფისათვის ყველაფერია, წაართვით ის მაიმუნთა რაზმს, და მაშინ ისინი საშინლად უმწურონი ხდებიან ყოველგვარი საფრთხის წინაშე. მაიმუნებს არ აქვთ მშვიდი, უზრუნველი ცხოვრება, მათი მტრებია: ადამიანი, ბაბრი, ნიანგი, გველი, არწივი და სხვ...

როცა ხეზე ნაყოფი ილევა, მაიმუნები მიწაზე და წყალში იწყებენ საზრდოს ძიებას. ისინი წყალშიც თავი

სუფლად ცურაობენ, იჭერენ წყლის პატარა ცხოველებს, მაგრამ ხშირად იაფად არ უჯდებათ ეს: უეცრად მათ თავს ესხმის ნიანგი. ასეთ შემთხვევაში პატარა მაიმუნი საბოლოოდ განწირულია. დიდი მაიმუნი, პირიქით, თვითონ ესხმის თავს ნიანგს, მარჯვედ შეაჯდება ზურგზე და მანამდე სცემს ფეხებსა და ხელებს, ვიდრე არ მოკლავს ბოროტგანმზრახველს.

მაიმუნებს ძლიერ მტრობს ბაბრი — ვეფხვის მსგავსი საშინელი ცხოველი. მაიმუნის მხრივ დიდი სიმამაცე და ხერხია საჭირო, რომ თავი დააღწიოს ამ სასტიკ მღვენელს. გველიც საშინლად ეჯავრებათ ჩვენს მანჭიებს. დიდი ავი ქვემძრომი ჩუმად აცოცდება ხეზე, ჩაუსაფრდება სადმე ერთ მათვანს, უეცრად თავს დაესხმება და შემოეხვევა. მაშინ არავითარ ძალას არ ძალუძს საბრალოს გამოხსნა. მართალია, მანჭიას მეგობრები და ნათესავები ბევრს იკივლებენ და იტირებენ, მაგრამ აბა ეს ვაივაგლახი რას უშველია მომაკვდავს.

მაიმუნებს ერთი ახირებული ჩვეულება აქვთ: ისინი ფრინველების ბუდეებს

შეუბრალებლად არბევენ, ჩიტის კვერ-
ცხებსა და ბარტყებს ხარბად ნთქავენ.
მაიმუნებმა იციან, რომ ხის ღრუში ფრი-
ნელიც და გველიც იკეთებს ბუდეს. ამი-
ტომ ისინი ფრთხილად მიდიან ღრუსთან,
დიდხანს ყურს ადებენ და უსმენენ, გველი
ხომ არაა ჩიტის ნაცვლად. ხშირად ტყუ-
ვდებიან, ღრუში ფრთხილად შეყოფილ
ხელზე ზოგჯერ გველს აწყდებიან და
კარგადაც ისჯებიან ვერაგობისათვის.

მანჭიები ძლიერ ეშმაკუნები არიან,
მათ კარგად იციან სად და როდის არის
მათი უშიშროება უზრუნველყოფილი.
როცა ხიდან მიწაზე მიმავალს გველს შეამ-
ჩნევენ, ბავშვებივით დაუწყებენ კივილით
და ჩხივილით გამოჯავრებას. გველმაც
იცის, რომ ამკარა გამოდევნებით ვერას
გახდება მანჭიებთან, ამიტომ სირცხვი-
ლეული და აბუჩად ავდებულის სასწრა-
ფოდ მიეშურება თავის სოროსაკენ.

გამოცანები

1. დედასა შვილი მოვსტაცე,
სხვას მივაბარე ეულოსა,
შევკარ და შევაკოწიწე,
თავი შევეუკარ სნეულსა,
ვინც ნახა, ყველა გაკვირდა:
— ეს რა უქნია წყეულსა,

2. ასლამაზანთ ქალი ვიყავ,
ასი კაბა მეცვა,
ნიავმა რომ დაუბერა,
ასივ შემეკეცა,
აბრეშუმისა ქოჩორი
თავზე გადემსხა.

* * *

* * *

ერთმა კოლმეურნემ სახლი აიშენა და გადაწყვიტა მის ირგვლივ ხეების დარგვა. თითოეულ მხრიდან ოთხ-ოთხი ხე უნდა დაერგო. მან იყიდა 16 ნერგი.

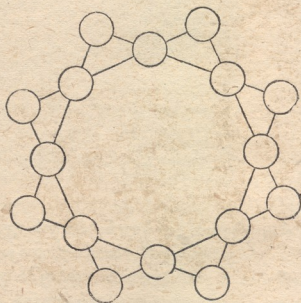
— მამა, შეიძლება ოთხი ხე სკოლის ეზოში დავრგათ? — შეეკითხნენ ბავშვები.

— სახლის ყოველ მხარეს ოთხი ხე უნდა დაირგოს, თუ ამის შესრულებას შესძლებთ და კიდევ ხეები დაგრჩებათ, შეგიძლიათ სადაც გინდათ დარგოთ, — უბასუხა კოლმეურნემ.

ბავშვებმა მამის სურვილი შესრულეს, სახლის ყოველ მხარეს ოთხი ხე დარგეს ოთხი კიდევ დარჩათ.

იქნებ თქვენ მიხედვით, როგორ გაანაწილეს თექვსმეტი ნერგი ისე, რომ ოთხივე მხარეს ოთხ-ოთხი დაერგოთ და კიდევ 4 გადარჩენოდით.

აიღეთ 4 თითოშაურიანი, 4 სამკაპიკიანი, 4 ორკაპიკიანი და 4 კაპიკიანი. ახლა ეს

ფულები ამ ფიგურის წრეებში ისე დაალაგეთ, რომ ოთხ-ოთხ წრეში მოთავსებული ფულების ჯამი ყოველ მხრივ 11 კაპიკს შეადგენდეს.

როგორ დაალაგებთ?

ჩ ი შ ი

სიტყვები ილია ჭავჭავაძისა

მუსიკა თამარ შავერვაშვილისა.

Allegretto
Piano

ვუკლობრა ვუკლობ ვუკლობ ვუკლობ და ი-მით ვხსა-რობ

რობ მე ქვა-ყა-ნას ვუკლობით ვუკლობობ

D.C. al Fine

2. ჩემია წერა (2 ჯერ)
მღერა და მღერა,
ღუნა, გალობა,
თავისუფლება.

3. სადაც კი შინდა (2 ჯერ)
გადაფორინდები,
ნიჭი მაჭვს წმინდა,
საფრენად ფრთები.

4. გავიშლი ფრთებსა (2 ჯერ),
გავიჭიმეჭი,
გავიწვიდი ფეხსა,
გავიზნორები.

პრ. სარინოვი

ჩ ა ხ ს მ ვ ე ლ ი ა ?

„უდაბნოს გემს“ უწოდებენ,
ცხოველია ტანსაღალი,
უმნო, უხწორმახწორი და
არ სჭირდება ფეხსე ნალი.

იმეათი ამტანია,
უცნაური აქვს თვისება:
უსაჭმლოდ და უწელოდ ძალეუმ
რამდენიმე დღეს უძძლება.

ბ ა ვ შ ე ე ბ ი ლ ა კ ა ვ ა

მუსიკა ი. ნიკოლაიშვილის

სიტყვები ნ. კალანდარიშვილის

ვალსის ტემპით.

Piano

წა-სუ-ნა სე-სე-ნა ალი-ვა-ნა წა-სუ-ნა
თა-ფი-ნი ხა-სე-ნა-ჭა თა-ლა-ა სუს-ნა-ფა-ს

თა-ვა-ნი ფე-სე-ნი ნი-ს-ნი
ვა-სე-ნა რი-სე-ნი ნი-ს-ნი

წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა
წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა

წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა
წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა წა-სე-სე-წა

კ ა თ ა

ვერ დავმომბ ჩემია
ქოჩორა ჩიტუნა,
შე ცელქო ბიჭუნაო!
შენც გყვარს, მეც მიყვარს
პატარა ჩიტუნა,
მაცდურო ბიჭუნაო!
მიაუ მია...

ბ ა ვ შ ე ე ბ ი

შენც გყვარს, მეც მიყვარს,
აქში ჩიტუნა
ეს ტურფა ჩიტუნაო.

ღე იფრთხილოს
ცა-კამარაშია,
ღე ინავარლოს ცაშია.
ციფ... ციფ... ციფ...

ჩ ი თ ი

კვლავ ვფრინავ, ვეკიციკობ,
ბუნებას ვაღიღებ,
იღარაფერი მაკლია.
შენ გყვარს, მეც მიყვარს,
სიცოცხლე ტყბილია,
ყველას ვეაქვს მასში წილი.
ქიკ... ქიკ... ქიკ...